

Aljoša Vuković

Trepšić, Ana - Marija

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:055508>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-29**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ**

**ANA-MARIJA TREPŠIĆ
ZAVRŠNI RAD**

ALJOŠA VUKOVIĆ

Zagreb, rujan 2018.

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ**

ZAVRŠNI RAD

Ime i prezime pristupnika: Ana-Marija Trepšić

TEMA ZAVRŠNOG RADA: Aljoša Vuković

MENTOR: Prof. dr. sc. Diana Zalar

Zagreb, rujan 2018.

*„Moj tata je zauzdao oblak bijeli
Kao nekog konja rasnog,
I galopom nebo para
Između rajskog vrta i puta sablasnog.*

*I gle! Odjednom otpusti uzde,
A oblak sve u svoje ruke uze,
Odvede zauvijek moga tatu
I pusti na mene dvije kišne suze.“*

Mom voljenom tati Goranu!

SADRŽAJ

SAŽETAK	1
SUMMARY	2
1. UVOD.....	3
2. BIOGRAFIJA ALJOŠE VUKOVIĆA.....	4
3. BIBLIOGRAFIJA.....	5
4. ANALIZA ZBIRKE ZAGONETKI „ULICA ZAGONETKI“.....	6
5. ANALIZA PJESAMA IZ ZBIRKE PJESAMA „RAZGLEDNICE S NEBA“.....	7
6. ANALIZA SLIKOVNICE „TAJNE I ZGODE NESTAŠNE VODE“	11
7. ANALIZA PJESAMA IZ ZBIRKE „TATIN OBLAK“.....	12
8. ANALIZA PJESAMA IZ ZBIRKE PJESAMA „TOPLE RIJEČI“.....	16
9. ANALIZA PJESAMA IZ ZBIRKE PJESAMA „KNJIGA BIJELA“.....	20
10. ANALIZA ZBIRKE ZAGONETKI „POVRATAK U ULICU ZAGONETKI“	23
11. ANALIZA PJESAMA IZ ZBIRKE PJESAMA „ARKA OD SLOVA“	25
12. ANALIZA PJESAMA IZ ZBIRKE PJESAMA „BIO JEDAN KOJI SE SMIJAO“.....	29
13. ANALIZA PJESAMA IZ ZBIRKE PJESAMA „ PJESNIK NA TANJURU“ ..	33
14. ANALIZA SLIKOVNICE „ŠTO SVE TREBA ZNATI O KRAVATI“.....	36
15. ZAKLJUČAK	37
16. LITERATURA.....	38
Izjava o samostalnoj izradi rada.....	39

SAŽETAK

Aljoša Vuković je hrvatski pjesnik za djecu i glazbenik. Rođen je u Šibeniku 1970. godine. Osim što piše pjesme za djecu, Aljoša Vuković piše zagonetke za dječje časopise „SMIB“, „Radost“ i „Modra lasta“. Također, komponira glazbu za klape, kazališne predstave i animirane filmove Ivane Guljašević te surađuje sa dječjim zborom predškolaca „Cvrčak“. Do sada je napisao četrnaest zbirki pjesama i dvije slikovnice. Njegova slikovnica „Sveti Nikola“ osvojila je nagradu „OVCA U KUTIJI“ 2010. godine. Zbirka pjesama „Knjiga bijela“ je osvojila pohvalu nagrade „Grigor Vitez“. Njegova zbirka pjesama „Tatin oblak“ ušla je u uži izbor nagrade „Grigor Vitez“, a zbirka pjesama „Povratak u ulicu zagonetki“ je bila nominirana za nagradu „Kiklop“. Pjesme Aljoše Vukovića odišu humorom, iskrenošću, maštovitošću, prepune su vedrih i razigranih stihova. Njegove pjesme imaju sposobnost da ozbiljne, ponekad i tužne teme pretvore u nešto pozitivno i veselo (npr. Tko živi na nebu?). U svojim pjesmama voli se igrati riječima, izvrtati ih i time potiče djecu da pjesmu dožive i ostalim osjetilima. Na jedan nenametljiv način šalje poruke djeci kroz svoje pjesme. U svojim zbirkama pjesama opjevao je razne anegdote, životna zapažanja, godišnja doba pa čak i svoje filozofske misli. Iako su njegovi stihovi vedri i razigrani, iz njih se može iščitati da Vuković svaku riječ pomno i pažljivo bira. Njegove pjesme nikoga, a osobito djecu, ne mogu ostaviti nezainteresiranim. Vukovića se smatra suvremenim pjesnikom za djecu, dosljednim nasljednikom legendarnih pjesnika Zvonimira Baloga i Paje Kanižaja, a njegove pjesme u djeci bude želju za daljnjim čitanjem.

Ključne riječi: *Aljoša Vuković, pjesma, pjesnik, poezija*

SUMMARY

Aljoša Vuković is Croatian poet for children and a musician. He was born in Šibenik in 1970. Except for writing children's poetry, Aljoša Vuković writes riddles for children magazines „SMIB“, „Radost“ and „Modra lasta“. Also, he composes music for klape, theatre plays and animated movies of Ivana Guljašević, and he collaborates with preschool choir „Cvrčak“. He wrote fourteen books of poems and two picture books. For his book „Knjiga bijela“ he won award „OVCA U KUTIJI“ in 2011. and he got commendation of „Grigor Vitez“ award. For his book „Tatin oblak“ he got into the finals of „Grigor Vitez“ award. His book of riddles „Povratak u ulicu zagonetki“ got nominated for „Kiklop“ award. Poems of Aljoša Vuković give a great sense of humor, imagination and honesty. They are full of joyful and playful rhymes. His poems have the ability to turn sad and serious topics into positive. In his books, he loves to play with words and with that he encourages children to feel poems with all their senses. Through his poems, he sends messages to children in an unobtrusive way. In his poems he wrote about life adventures, seasons, life observations and even his philosophical thoughts. Even though his rhymes seem to be playful and joyful, we can see that Vuković every word chooses carefully and wisely. His poems cannot leave anyone not interested, especially children. Vuković is considered to be modern poet for children, worthy inheritor of legendary poets Zvonimir Balog and Pajo Kanižaj. His poems arouse curiosity in children and encourage them to read even more.

Key words: *Aljoša Vuković, poem, poet, poetry*

1. UVOD

Kako navodi Pilaš:“ U vremenu smo kada knjiga sve manje ulazi u naše domove, a nakladnici, s velikim poteškoćama i s najnovijim povećanjem poreza na knjige, teško se odlučuju na izdavanje novih knjiga. Osim toga, sve je manji interes za čitanjem knjiga. Zašto je to tako, postavljaju se brojna pitanja. Mnogi su često zarobljeni igrama koje im omogućuju razna suvremena tehnička dostignuća. Upravo to je jedan od bitnih razloga sve manjeg druženja uopće, prijateljevanja s knjigom i zatvaranja u svoj život. Neki dječji listovi sve više otvaraju svoje stranice onim sadržajima koji će zabaviti, a manje poučiti dijete. I neki nastavni programi pojedinim dijelovima udaljuju se od djece i mladih, a svojim sadržajima ne djeluju pozitivno na odgajanje onih koji su naša budućnost. I sva upozorenja koja dolaze s raznih strana ne nailaze na razumijevanje. Dječji listovi i književnost za djecu i mlade mogli bi, i trebali bi, u ovom slučaju odigrati značajnu ulogu i pomoći mladom čovjeku u njegovu pozitivnom napredovanju“.¹

Knjige koje su namijenjene djeci i mladima mogu i trebaju zainteresirati mladoga čitatelja za čitanje, no to mogu samo na taj način da djetetu zanimljivim, ali i usmjerenim, sadržajima stvaraju taj interes. Neki autori to postižu s puno uspjeha i otvaraju djetetu vrata u svijet književnosti, u svijet dobrote i ljepote života. Jedan od tih autora je književnik Aljoša Vuković, koji svojim djelima izaziva djetetovu pozornost i sve ga više privlači knjizi. Veliko mi je zadovoljstvo da mogu proučiti njegove zbirke i djela te ih analizirati i naposljetku vas uvesti u čarobni književni svijet Aljoše Vukovića.

¹ Vuković, A. , *Gorostasni Malčić*, Gradska knjižnica „Juraj Šižgorić“, Šibenik, 2012. , str. 89

2. BIOGRAFIJA ALJOŠE VUKOVIĆA

Aljoša Vuković je hrvatski književnik i glazbenik, rođen 29.05.1970. godine u Šibeniku. 1999. godine počeo je pisati zagonetke i pjesme za djecu. Od 2003. godine objavljuje zagonetke i pjesme u časopisu *SMIB*, a od 2006. godine povremeno i u *Modroj lasti*. Također, objavljivao je zagonetke u časopisima *Književnost i dijete*, *Radost* te *Hrvatska riječ (podlistak Hrcko)*. Do sada je u spomenutim časopisima objavljeno preko 400 njegovih zagonetki i pjesama. Komponira, skupa s Antom Stošićem, glazbu za klape, dječje predstave i za animirane filmove Ivane Guljašević. 2011. godine osvaja, zajedno s ilustratoricom Ivanom Guljašević, nagradu „*OVCA U KUTIJI*“ dječjeg žirija za slikovnicu „*Sveti Nikola*“. Također, dobio je pohvalu *Nagrade „Grigor Vitez“* za svoju zbirku pjesama „*Knjiga bijela*“. Za zbirku zagonetki „*Povratak u ulicu zagonetki*“ nominiran je za knjižnu nagradu „*Kiklop*“ 2014. godine. Zastupljen je u čitankama za školu. Član je društva hrvatskih književnika i hrvatskog društva književnika za djecu i mlade. Suraduje sa šibenskim kantautorom Kristijanom Gojom, brojnim klapama i zborom predškolaca „*Cvrčak*“. Do sada je napisao četrnaest knjiga i dvije slikovnice.

3. BIBLIOGRAFIJA

1. Ulica zagonetki, Naklada Panda, Zagreb 2008.
2. Razglednice s neba, Naklada Panda, Zagreb 2010.
3. Sveti Nikola, Divico, Zadar 2010. (nagrada Ovca u kutiji)
4. Tajne i zgone nestašne vode, Školska knjiga, Zagreb 2011. (lista dobrih slikovnica 2011.)
5. Tatin oblak, Naklada Panda, Zagreb 2011. (uži izbor Nagrade „Grigor Vitez“ 2011.)
6. Tople riječi, Naklada Panda, Zagreb 2012.
7. Gorostasni malčić, Gradska knjižnica „Juraj Šižgorić“, Šibenik 2012.
8. Knjiga bijela, Naklada Panda, Zagreb 2013. (uži izbor i pohvala Nagrade „Grigor Vitez“)
9. I vama i nama zavrzlama, Gradska knjižnica „Juraj Šižgorić“, Šibenik 2013.
10. Povratak u ulicu zagonetki, Hrvatsko društvo književnika za djecu i mlade, Zagreb 2014. (nominacija za „Kiklop“)
11. Arka od slova, Naklada Panda 2015.
12. Bio jedan koji se smijao, Naklada Panda 2015.
13. Pjesnik na tanjuru: Izbor iz poezije, Hrvatsko društvo književnika za djecu i mlade, Zagreb 2016.
14. I nikad više: (šibenski haiku za Zvonu i Iku), Naklada Panda 2016.
15. Kad sam došao pred zid, Naklada Panda 2017.
16. Što sve treba znati o kravati, Knjiga u centru, Zagreb 2017.

4. ANALIZA ZBIRKE ZAGONETKI „ULICA ZAGONETKI“

„Ulica zagonetki“ prva je zbirka pjesama koju je napisao Aljoša Vuković. Zbirka je izašla u izdanju Naklade Panda iz Zagreba 2008.godine. Izdavač knjige je Tomislav Mandir, a ilustracije potpisuje Zdenka Bilušić. Ova zbirka zagonetki sadrži više od 200 zagonetki koje se protežu na 90 strana zbirke. Podijeljene su u razne cjeline (Od igle do lokomotive, Grad životinja itd.).U zbirci se nalaze kratke pjesme- zagonetke, pisane, najčešće, isprekidanom rimom. Veoma su ritmične, vesele, humoristične i brze, a opet enigmatske i metaforične pa potiču na razmišljanje. Bilopavlović u svojoj recenziji navodi: „Riječ je o kratkim pjesničkim oblicima koji sadrže, skrivaju ili nedorečeno opisuju kakav pojam, pojavu, predmet ili životinju iz dječjeg opazajnog svijeta. Premda se raznoliki enigmatski oblici ni po čemu ne mogu svrstati u književne forme, kod ustihovljenih zagonetki ipak se mogu prepoznati neki književni elementi poput ritma, rime, probranog jezika i metafore. Izuzev ove zbirke zagonetki, koja je njegovo prvo objavljeno djelo, Aljoša Vuković se okušao i u pisanju poezije za djecu. To mu je sigurno pomoglo u procesu sažimanja ustihovljenih zagonetki. Osm primarne potrebe zagonetki, a to je da se zaposli dječji um traženjem rješenja zagonetke, Aljoša Vuković pazi na muzikalnost stiha, na ritam koji ne narušava prirodan dječji govor, a metaforama i igrama riječi budi i potiče dječju kreativnost u jeziku“.²

² Vuković, A. , *Ulica zagonetki*, Naklada Panda, Zagreb, 2008. , str.90

5. ANALIZA PJESAMA IZ ZBIRKE PJESAMA „RAZGLEDNICE S NEBA“

1. Studeni

Prostirku od zvijezda

Noć po nebu stere

Dušni dan i svijeće

Na groblju trepere.

Čempresima vjetar

obavija grudi.

S mrazovima prvim

Studeni se budi.

Pjesma „Studeni“ pripada dječjoj poeziji. Sastoji se od dva **katrena** pisanih isprekidanom **rimom** (abcb). **Stih** je različit, što je i uobičajeno za dječju poeziju pa tako u pjesmi pronalazimo šesterce i sedmerce. **Tema** ove pjesme je dolazak, odnosno karakteristike mjeseca studenog. Pjesnik opisuje hladan vjetar i mraz koji su karakteristični za mjesec studeni, kao i blagdan Svih svetih kada odlazimo na grobove naših najmljih i palimo svijeće koje trepere.

Od stilskih figura prevladavaju figure riječi ili tropi uz sintaktičke figure.

U drugoj strofi možemo primijetiti **inverziju**: „s mrazovima prvim“.

U prvoj i drugoj strofi nalazimo **personifikaciju**: „Prostirku od zvijezda noć po nebu stere“, „Studeni se budi“.

Pjesma je puna **vizualnih i auditivnih pjesničkih slika**: „Dušni dan i svijeće na groblju trepere“, „Čempresima vjetar obavija grudi“.

U drugoj strofi možemo primijetiti **metaforu**: „Čempresima vjetar obavija grudi“.

Ova pjesma na jedan lijep i slikovit način opisuje dolazak mjeseca studenog i sve što nam on nosi. Cjelokupnom opisu pridonose jake pjesničke slike kojima se pojačava dojam cijele pjesme.

2. *Vjetar*

*Kiša je oblakova suza
Zvijezda-mjesečeva muza,
Duga-šarena paleta,
More-najveći hit ljeta.
A vjetar, čime se on bavi?
Pješčane dine pravi,
Pod suknje se zavlači
Drveću odijela svlači
Zastavama dirigira,
Zviždi, fijuče i svira,
S valima se poigrava,
Na vijencima gorskim spava.
I što još radi vjetar,
Da ne idemo dalje?
Vjetrovite stihove s neba nam šalje.*

Pjesma se sastoji od jedne **strofe** sa šesnaest stihova. **Stihovi** su različiti pa tako u pjesmi nalazimo peterce, sedmerce, osmerce i deveterce. **Rima** u pjesmi je parna (aabb). **Tema** ove pjesme je vjetar, odnosno čime se bavi, što sve može napraviti. U pjesmi možemo uočiti **epitete**-šarena, pješčana, vjetrovite. Nalazimo i **inverzije**- „na vijencima gorskim spava, „pješčane dine pravi“, „vjetrovite stihove s neba nam šalje“, „s valima se poigrava“. Obiluju **auditivne pjesničke slike**- „zviždi, fijuče i svira“, „s

valima se poigrava“. **Vizualna pjesnička slika**- „pješčane dine pravi“. Također, u pjesmi možemo uočiti **elipsu**- „Kiša je oblakova suza, zvijezda-mjesečeva muza, duga-šarena paleta, more- najveći hit ljeta“. Pjesnik je samo u prvom stihu napisao riječ „je“, a potom ju izostavio jer nije bilo potrebe za njom, jasno je što pjesnik piše i pjesma nije izgubila svoj smisao zbog toga. Kroz cijelu pjesmu se provlače **metafore** poput: „kiša je oblakova suza, zvijezda mjesečeva muza...zastavama dirigira“. U stihovima pjesme možemo pronaći i **personifikaciju**- „pod suknje se zavlači, na vijencima gorskim spava, zastavama dirigira“. Između ostalih stilskih figura prisutna je i **onomatopeja**- zviždi, fijuče.

Ova pjesma na zabavan i humorističan način dočarava moć vjetera i što sve vjetar radi. U tome su veoma pomogle metafore koje se provlače kroz cijelu pjesmu kao i auditivne i vizualne pjesničke slike.

3. Čudesna zemlja

U zemlji snova čuda se događaju:

Slonovi kolače na surle rađaju,

Očima se muzika sluša

Ramenom se hrana kuša.

U šetnju idu cipele bez nogu,

Nilski konji treniraju jogu.

Godina dva dana traje,

Riba iznajmljuje peraje.

Škare oblake izrezuju,

Brodovi se za mrave vezuju.

Kuće na krovovima dube,

A što je najčudnije, sve me cure ljube.

Ova pjesma se sastoji od jedne **strofe** sa dvanaest stihova. **Stihovi** su različiti pa tako u pjesmi pronalazimo osmerce, deveterce, deseterce, jedanaesterce, dvanaesterce i trinaesterce. **Rima** je parna (aabb). **Tema** pjesme je čudesna zemlja snova u kojoj se događaju čuda koja su u zbilji nemoguća ili neostvariva. Cijela pjesma je prožeta **inverzijom** („u zemlji snova čuda se događaju, brodovi se za mrave vezuju, godina dva dana traje“...) i **metaforom**. Možemo uočiti **aliteraciju i asonancu** – „godina dva dana traje“ (ponavljanje suglasnika d i samoglasnika a), „u šetnju idu cipele bez nogu“ (ponavljanje samoglasnika e, u)

Ova pjesma na humorističan način opisuje sva čuda koja se događaju u zemlji snova, ali među svim tim čuda najveće je to što pjesnika sve cure ljube. Zapravo to je jedino čudo koje se u zbilji može dogoditi i to se može smatrati nekom vrstom **paradoksa**.

O ZBIRCI PJESAMA

Zbirka pjesama „Razglednice s neba“ izašla je u izdanju Naklade Panda iz Zagreba 2010.godine. Ova zbirka je ujedno i prva zbirka pjesama koju je Aljoša Vuković napisao. Ilustracije potpisuje Kažimir Škrbić. Zbirka pjesama „Razglednice s neba“ sadrži 59 pjesama koje su podijeljene u nekoliko tematskih cjelina (O ljubavi, o životinjama, O godišnjim dobima, O snovima itd.). „Iako možda na prvi pogled pjesme iz ove zbirke izgledaju banalno i jednostavno, ove pjesme su upravo suprotno. Odišu ritmičkom i srokovnom čistoćom, brojnim stilskim figurama, tradicionalnim slaganjem stihova u kratke i dojmljive cjeline. Poezija za djecu ima svoja ograničenja u tematici, sadržaju i stilu. Usprkos tome Aljoša Vuković je pokazao svoj talent i djeci uspio približiti svakodnevne stvari na zanimljiv način, a time će zasigurno doprijeti do dječjih duša“.³

³ Vuković, A., *Razglednice s neba*, Naklada Panda, Zagreb, 2010., str. 1

6. ANALIZA SLIKOVNICE „TAJNE I ZGODE NESTAŠNE VODE“

Slikovnica „Tajne i zgone nestašne vode“ napisana je 2011. godine, Izašla je u izdanju Školske knjige iz Zagreba. Ilustracije u slikovnici potpisuje Branka Hollingsworth. Glavna junakinja ove slikovnice je voda, neophodan element svih živih bića. Autor u ovoj duhovito ispričanoj priči u stihovima ukazuje najmlađim čitateljima na važnost vode za funkcioniranje svih živih bića u prirodi. Također, autor naglašava važnost održavanja osobne higijene te sprječavanje raznih bolesti. U slikovnici se opisuju i razni pojavni oblici i agregatna stanja vode u prirodi. Autor je edukativni karakter slikovnice uspješno „zamaskirao“ veselim i prpošnim tonom kao i formom u stihovima. Ilustracije Branke Hollingsworth odlično se nadovezuju i upotpunjuju priču, a svojim izrazitim koloritom lako mogu pridobiti pažnju čitatelja. Ilustracije su žive, dodatno objašnjavaju tekst i nalaze se preko cijele stranice. Tekst se na svakoj stranici nalazi na različitom mjestu, odnosno prati ritam ilustracija. Tekst je otisnut crnom bojom, jedino je riječ voda otisnuta plavom bojom. Ilustracije su u prvom planu, a to pojačava dojam kod čitatelja, osobito kod djece.

Na svakoj stranici slikovnice nalazi se po jedan **katren** pisan isprekidanom **rimom** (abcb). Kao i ostale zbirke Aljoše Vukovića, ova slikovnica prepuna je **inverzija**: „Iako ste dosad o vodi nekakvo znanje stekli“, „Kažimo i to da voda u perilici pere rublje“, Kiša je na primjer voda iz oblaka s neba“ itd. U slikovnici možemo naići i na **usporedbe**: „Kada jutrom iz slavine kao rijeka krene“, „Onda voda kipi i isparava poput nekog duha“. Slikovnica je prepuna **epiteta**: staroj, dragocjene, jednostavno, zimskim, toplim, čarobnih, brižno, pravi, pravcati, fina, prljavo, posebno, masnim, umornih, noćne. Može se primijetiti i **personifikacija**: „Da je voda glumica prava jer se u nova lica neprestano prerašava“. Slikovnica obiluje **vizualnim i auditivnim pjesničkim slikama**.

7. ANALIZA PJESAMA IZ ZBIRKE „TATIN OBLAK“

1. *Razglednica s neba*

Napiši mi bar riječ

O vjetru i oblacima,

O mjesecu i njegovim

Sjajnim koracima,

O šarenoj dugi

Koja kišu treba

Napiši mi tata

Razglednicu s neba

Pjesma se sastoji od jedne **strofe** s osam stihova tj. oktave. **Stih** je različit pa tako nalazimo šesterce i osmerce. **Rima** u pjesmi je isprekidana (abcb). **Tema** ove pjesme je obraćanje pjesnika svojem preminulom ocu kojeg moli da mu pošalje neki znak, odnosno razglednicu s neba.

Od stilskih figura možemo primijetiti **anaforu** (ponavljanje samoglasnika o na početku stihova)-„ O vjetru i oblacima, o mjesecu i njegovim koracima...o šarenoj dugi“. Također pronalazimo **epitete** poput: sjajnim, šarenoj. Nadalje, u trećem i četvrtom stihu možemo uočiti **inverziju**: „ O šarenoj dugi koja kišu treba“. Uočljiva je i **metafora** „O mjesecu i njegovim sjajnim koracima“. Pjesma obiluje **vizualnim pjesničkim slikama**: „ O vjetru i oblacima, o mjesecu i njegovim sjajnim koracima, o šarenoj dugi“. Nalazimo i **asonancu**: „napiši mi barem riječ“ (ponavljanje samoglasnika i), „ Napiši mi tata“ (ponavljanje samoglasnika a).

Ova pjesma se bavi ozbiljnom tematikom, odlaskom naših najmilijih koji nam nedostaju. Pjesnik je uspio tu temu približiti djeci na jedan slikovit i veseo način koristeći puno **motiva** (oblaci, mjesec, duga) koji se nalaze na nebu.

2. *Leptir*

Jedna gusjenica-ličinka

I ružno lice

Kao krinka

A onda?

Onda se čarolija zbila

I izašao je leptir

Prekrasnih krila.

Pjesma „Leptir“ sastoji se od jedne **strofe** sa sedam stihova tj. septime. **Stihovi** su različiti pa tako pronalazimo četverac, peterac, osmerac i deveterac. **Rima** u pjesmi je isprekidana (abac). **Tema** pjesme je preobrazba ružne ličinke u prekrasnog leptira. Od stilskih figura prvo možemo uočiti **usporedbu**: „I ružno lice kao krinka“. Također, uočljivo je i **retoričko pitanje**: „A onda?“. Možemo primijetiti i **epitete** poput: ružno, prekrasnih. U pjesmi se nalazi **aliteracija**: „Kao krinka“ (ponavljanje suglasnika k), te **asonanca**: „Jedna gusjenica-ličinka“ (ponavljanje samoglasnika i). Nadalje, mogu se primjetiti **vizualne pjesničke slike**: „I ružno lice kao krinka“, „I izašao je leptir prekrasnih krila“. U pjesmi nalazimo i **inverziju**: „Onda se čarolija zbila“.

Ova pjesma na slikovit, a opet jednostavan način, koji je blizak djeci opisuje metamorfozu gusjenice-ličinke u leptira. Gusjenica, koja je svima ružna, postaje leptir prekrasnih krila, koji sve očarava svojim bojama i šarama.

3. Tost

Bahata bahatost,

Lisnata lisnatost,

Šiljata šiljatost,

Pernata pernatost,

Repata repatost,

Krakata krakatost,

Glavata glavatost,

I usamljeni tost

Ova pjesma se sastoji od jedne **oktave**. **Stihovi** su jednaki, odnosno svi stihovi su šesterici. **Rima** u pjesmi je nagomilana (aaaa). **Tema** ove pjesme je pjesnikova zaigranost riječima, njegovo nabranje riječi koje završavaju na –tost, a na kraju pjesme stoji usamljeni tost, koji nema nikakav prefiks. Od stilskih figura najuočljiviji su **epiteti** : bahata, lisnata, šiljata, pernata, repata, krakata, glavata, usamljen. Možemo uočiti i **asonance**: „Bahata bahatost, krakata krakatost, glavata glavatost“ (ponavljanje samoglasnika a). Također vidimo i **aliteracije**: „Lisnata lisnatost, pernata pernatost...“ (ponavljanje suglasnika t). U pjesmi se nalazi i **asindeton**, odnosno pjesnikovo korištenje i nagomilavanje zarezova u pjesmi. Kroz cijelu pjesmu se provlači **poliptoton**, odnosno ponavljaju se riječi u svakom stihu, ali su različitog gramatičkog oblika. Na kraju pjesme možemo vidjeti **metaforu**: „I usamljeni tost“.

Ova pjesma je, moglo bi se reći, jedna vrsta jezične igre. Pjesnik nagomilava riječi različitog gramatičkog oblika. Ovakavu vrstu pjesama djeca vole, zanimljive su im i često nakon što ih pročitaju sami nastavljaju nizati svoje riječi. Ova pjesma je odlična za motivaciju djeci kako bi istraživala i učila nešto novo o svome jeziku.

O ZBIRCI PJESAMA

Zbirka pjesama „ Tatin oblak“ izašla je u izdanju Naklade Panda iz Zagreba 2011.godine. Ilustracije potpisuje Ivana Guljašević koja se bavi ilustracijom knjiga i slikovnica, pisanjem knjiga i snimanjem animiranih filmova. Zbirka pjesama „ Tatin oblak“ sadrži 53 pjesme koje su podijeljene u šest tematskih cjelina (Negdje iza oblaka, Anegdote iz faune, Zipka djetinjstva, Ljubavi nikad dosta, O pjesmama i pjesnicima, Onkraj ozbiljnosti). Recenzent Tito Bilopavlović, između ostaloga, piše: „Mnogi odrasli čitatelji naći će stanoviti užitak u tekstu, jer Vukovićevo slavljenje i pohvala ljubavi prema ljudima, pojavama i stvarima, dirnut će i poneko ,ostarjelo, srce, koje u sebi čuva dobrotu i plemenitost djetinjstva, onu slatku upitanost nad čarolijom života“.⁴

⁴ Vuković, A., Tatin oblak, Naklada Panda, Zagreb, 2011., str. 5

8. ANALIZA PJESAMA IZ ZBIRKE PJESAMA „TOPLE RIJEČI“

1. *Lijenčina*

*Nemojte nositi teško,
Stradat će vam oba kuka,
Nemojte pisati mnogo,
Zaboljet će vas ruka.*

*Nemojte čitati ništa,
Za oči je štetno,
Nemojte trčati zimi,
Bolje je vrijeme ljetno*

*Nemojte ni sjediti,
Jer krevet odmara više,
Ovu vam pjesmu od srca
Jedna lijenčina piše.*

Ova pjesma se sastoji od **tri katrena**. **Stih** je različit pa tako nalazimo šesterce, sedmerce i osmerce. **Rima** u pjesmi je isprekidana (abcb). **Tema** pjesme je lijenost, odnosno izgovori i izmišljanje razloga zašto ne bi trebali raditi ništa. Od stilskih figura u pjesmi možemo pronaći **anaforu**: „Nemojte nositi teško, nemojte pisati mnogo, nemojte čitati ništa, nemojte trčati zimi, nemojte ni sjediti“ (na početku stiha se ponavlja riječ nemojte). Također možemo primijetiti **asonancu i aliteraciju**: „Jer krevet odmara više“ (ponavljanje samoglasnika e), „Nemojte čitati ništa“ (Ponavljanje suglasnika t). Također, u pjesmi se pojavljuje i **inverzija**: „Nemojte čitati ništa za oči je štetno, nemojte trčati zimi, bolje je vrijeme ljetno“. Možemo pronaći i **epitete**: ljetno, štetno, teško. U pjesmi se nalazi i **hiperbola**: „

Nemojte nositi teško, stradat će vam oba kuka“ ili „ nemojte čitati ništa za oči je štetno“.

Ova pjesma na šaljiv način opisuje jednog lijenčinu koji smišlja svakojake izgovore samo da ništa ne radi. Može se primijetiti da lijenčina ima najbolje namjere i želi pomoći čitateljima sa svojim savjetima, što potvrđuju i posljednja dva stiha: „ Ovu vam pjesmu od srca jedna lijenčina piše“.

2. Propuh

Propuh stoji

U stavu pozor

Kad se otvore

Vrata i prozor

Takvo mu stanje

Jako paše,

Da se raspuše

I razmaše.

Da zazviždi

I zabruji,

Da proleti

I prostruji.

Da stvari razbaca

I nered stvori,

Dok se sve opet

Ne zatvori.

Ova pjesma se sastoji od četiri **katrena**. **Stihovi** su različiti i uglavnom se mogu pronaći četverci i poneki peterac i šesterac. **Tema** ove pjesme je propuh, odnosno što sve propuh radi kad se otvore vrata i prozor, kada je napokon „oslobođen“. Od stilskih figura možemo primijetiti **anaforu**: „ Da se raspuše i razmaše. Da zazviždi i zabruji, da proleti i prostruji“ (ponavljanje na početku stihova riječi da, i). Također primijećujemo **inverziju**: „ Da stvari razbaca i nered stvori“. Možemo uočiti **metaforu**: „ Propuh stoji u stavu pozor“, „ Da zazviždi i zabruji, da proleti i prostruji“. Nadalje, u pjesmi se nalazi i **onomatopeja**: „ Da zazviždi i zabruji“. Pjesma obiluje **auditivnim pjesničkim slikama**: „ Da se raspuši i razmaše, da zazviždi i zabruji, da proleti i prostruji“.

3. *Krevet*

*Svaki pravi krevet
Bez madraca ne smije biti.
Pod plahtom i dekom,
On se voli skriti*

*Svaki pravi krevet
Na uzglavlju jastuk ima
I tebe u njemu
Da se predaš snima.*

Ova pjesma se sastoji od dva **katrena**. **Stih** je različit pa tako možemo uočiti šesterce, osmerce i deveterce. **Rima** u pjesmi je isprekidana (abcb). **Tema** pjesme je krevet, što se na njemu nalazi te opisivanje kako se svaku večer vraćamo u krevet kako bi sanjali svoje snove. Na početku pjesme možemo primijetiti **anaforu**: „ Svaki pravi krevet“. Zatim, uočljive su i **inverzije**: „ Bez madraca ne smije biti“, „Na uzglavlju jastuk ima“, „Pod plahtom i dekom on se voli skriti“. U pjesmi nalazimo i **metaforu**: „ Pod plahtom i dekom on se voli skriti“. Uočljiva je i **asonanca**: „ Na uzglavlju jastuk ima“ (ponavljanje samoglasnika a).

O ZBIRCI PJESAMA

Zbirka pjesama „Tople riječi“ izašla je u izdanju Naklade Panda iz Zagreba 2012. godine. Ilustracije potpisuje talentirana Ivana Guljašević čije crno-bijele ilustracije prate kratke, jednostavne i nježne pjesme iz ove zbirke. Zbirka je podijeljena u šest tematskih cjelina. Pjesme iz ove zbirke odišu ritmikom, razigranošću, humorom ali ponajviše ljubavlju, koja je uostalom temelj svake Vukovićeve zbirke. Kako navodi Branko Pilaš u svojoj recenziji: „Dobar dio Vukovićevih pjesama u ovoj zbirci otvarat će vrata književnosti najmlađim, budućim čitateljima knjiga. I ne samo to, Vukovićeva pjesma već u prvoj cjelini razmahuje djetetovu maštu i rasplamsava njegove osjećaje. U pjesmama „Mamin put“ i „Zagrljaj“ dijete snažno doživljava roditeljsku ljubav. „Zimskom idilom“ pjesnik vodi dijete u san. Od „Ptičje perspektive“ do „Propuhanih stihova“ put je koji dijete vine u visine, gdje se ono susreće s pticama koje lete k nebu jer tamo anđela traže. Zatim se i ptica i dijete vraćaju zemlji i zajedno s pjesnikom pozdravljaju sve one što ih okružuje i na taj način život s knjigom čine bogatijim i ljepšim“.⁵

⁵ Vuković, A., *Tople riječi*, Naklada Panda, Zagreb, 2012., str. 61

9. ANALIZA PJESAMA IZ ZBIRKE PJESAMA „KNJIGA BIJELA“

1. *Mjesec kuhar*

*U svojoj finoj
Srebrnoj zdjeli,
Zvijezdama mjesec
Obroke dijeli.*

*U čemu je tajna,
Što im to daje
Kad zvijezde tako
Prekrasno sjaje.*

Ova pjesma se sastoji od dva **katrena**. **Stih** je različit pa tako pronalazimo peterce i šesterce. **Rima** u pjesmi je isprekidana (abcb). **Tema** ove pjesme je divljenje sjajnim zvijezdama na nebu za koje je zaslužan mjesec „kuhar“, koji je je skuhao čarobne obroke od kojih zvijezde čarobno sjaje. U pjesmi možemo uočiti mnoštvo **epiteta**: finoj, srebrnoj, prekrasno. Također, u pjesmi je prisutna i **metafora**: „Zvijezdama mjesec obroke dijeli“ koja je ujedno i **inverzija**. Pojavljuju se i **retorička pitanja**: „U čemu je tajna, što im to daje“. Pjesma je puna **vizualnih pjesničkih slika**: „U svojoj finoj srebrnoj zdjeli“ „Kad zvijezde tako prekrasno sjaje“.

Ova pjesma opisuje prekrasan sjaj zvijezda za koje je zaslužan mjesec. Zbog pjesničkih slika i epiteta, pjesma omogućuje da ju doživimo i drugim osjetilima i da ju sebi predočimo u svojoj punini.

2. *Klarin plač*

*Dobro ste čuli,
Nije trač.
Susjed se tuži
Na Klarin plač,
Ali mu tata
Sve teze ruši,
Taj plač je, kaže,
Melem za uši.*

Ova pjesma se sastoji od jedne **oktave**. **Stih** je različit pa tako pronalazimo četverce i peterce. **Rima** u pjesmi je isprekidana (abcb). **Tema** pjesme je Klarin plač koji susjedima smeta, a roditeljima je melem za uši. U pjesmi možemo uočiti **inverziju**: „Ali mu tata sve teze ruši“. Također nalazimo i **metaforu**: „Melem za uši“. U pjesmi se primijećuje i **asonanca**: „Na Klarin plač“ (ponavljanje samoglasnika a). Ova kratka i humoristična pjesma opisuje uobičajenu životnu situaciju u kojoj malo dijete plače. To često ljudima u okolini zna smetati, međutim roditeljima je taj plač melem za uši, pa uvjeravaju i druge da je tako.

3. *Bijela cesta*

*Izgumirana,
Izvijadukturana,
Izkamionizirana,
Izmotorizirana,
Istunelizirana,
Iskočena,
I dovršena u roku,
S vidika se,
Izgubila oku.*

Ova pjesma se sastoji od jednog **deveterostiha**. **Stih** je različit pa tako primjećujemo četverce, peterce, šesterce, sedmerce i osmerce. **Rima** u pjesmi je nagomilana (aaaa) i isprekidana (abcb). **Tema** pjesme je cesta kojom su prošla razna vozila, koja je prošla kroz svašta i koja je toliko dugačka da se gubi s vidika. Od stilskih figura primjećujemo **asindeton**: „Izgumirana, izvijaduktirana, izkamionizirana, izmotorizirana, istunelizirana, iskočena“ (gomilanje zarezima). Nalazimo i **inverziju**: „S vidika se, izgubila oku“.

Ova zanimljiva i kratka pjesma govori, moglo bi se reći, o dogodovštinama jedne ceste. Također, riječi koje pjesnik koristi su riječi na koje često čitatelji „lome“ jezik. Bilo bi zanimljivo pročitati pjesmicu što brže baš poput poznatih rečenica koje „lome“ jezik (npr. Petar Petru plete petlju).

O ZBIRCI PJESAMA

„Knjiga bijela“ objavljena je tijekom 2013. godine u nakladi zagrebačke Pande, a urednik je Tomislav Mandir. Recenzenti knjige su Dubravka Zima i Zoran Pongračić. „Knjiga bijela“ se sastoji od 59 pjesama podijeljenih u tematske cjeline, svaka na svoj način ukazuje na to što je pjesnika potaknulo, što mu je dalo inspiraciju da napiše pjesničko djelo. Ono što je bitno naglasiti je to da gotovo svaka pjesma ima svoj zanimljiv naslov koji izaziva čitateljevu pozornost. Iz recenzije Dubravke Zime doznajemo: „Nova autorova zbirka dječjih pjesama potvrđuje prethodne navode i ovoga autora još izrazitije pozicionira u hrvatsku dječju poeziju kao nasljedovatelja leksičko-ludističke poetike“.⁶ Branko Pilaš navodi: „Pjesma od svog naslova do posljednje riječi mora stvarati interes, zatim svojim izričajem biti bliska čitatelju i razvijati čitateljsko raspoloženje. To je ono što krase poeziju Aljoše Vukovića i zato je njegova pjesma vrlo bliska i draga čitateljima. Ona je odgovor na naslov jedne pjesme iz ove zbirke, a vidljiv u naslovu o ovoj Vukovićevoj knjizi „Kako sačuvati snove“.⁷

⁶ Vuković, A., *Knjiga bijela*, Naklada Panda, Zagreb, 2013., str. 53

⁷ Vuković, A., *Knjiga bijela*, Naklada Panda, Zagreb, 2013., str. 54

10. ANALIZA ZBIRKE ZAGONETKI „POVRATAK U ULICU ZAGONETKI“

Poznavatelji književnog stvaralaštva Aljoše Vukovića i ljubitelji njegovog razigranog stila i lepršavih rima neće biti razočarani kad uzmu u ruke njegovu knjigu *Povratak u ulicu zagonetki*, koja je izašla u izdanju Hrvatskog društva književnika za djecu i mlade (Biblioteka Mala) u rujnu 2014. godine. Urednici su Robert Mlinarec i Silvija Šesto, a za izdavača potpisana je Silvija Šesto. U knjizi se nalazi 100 zagonetki i čitajući ih stječe se dojam da su nastale jednostavno, lako i prirodno, iako je potrebna velika umjetnost da se u četiri ili čak samo dva stiha smjesti nekoliko maštovitih, duhovitih i poetičnih pjesničkih slika kojima autor opisuje zamišljeni predmet ili pojam. „Malo je pjesnika koji pišu zagonetke, a još manje onih koji su u tome uspješni kao Aljoša Vuković. Vrijedni stiha njemu su i predmeti pored kojih svakodnevno prolazimo i ne obraćajući pažnju na njih, poput toplomjera, čepa ili blata. Aljoša Vuković ne gleda na svijet očima umjetnika, on gleda na svijet očima djeteta, zaigranog i znatiželjnog djeteta koje poput leptira leti amo-tamo i divi se svemu što ga okružuje. On personificira spužvu, mobitel i kružnicu; njegova olovka ima srce, kuća oči, a svijeća plače voštanim suzama. U običnom sendviču vidi dvorac, a inje je za njega kristalno odijelo. Iako ne formom, svaka od ovih 100 zagonetki sadržajem podsjeća na haiku, što pokazuje da je Aljoša Vuković vrhunski majstor metafore, rime i stiha i da uspjeva s malo riječi reći puno i stvoriti pred očima djeteta fantastične slike koje razvijaju maštu i potiču kreativnost, a odrasle čitatelje vraćaju u bezbrižno doba djetinjstva. Bitno je posvetiti pozornost svemu onome što je književnika potaklo, što mu je dalo poticaja da napiše ovu osebujnu knjigu. Ističem ovo *osebujnu* jer se ovom tematikom rijetko, vrlo rijetko susrećemo. Prvenstveno zato jer pisati zagonetke u stihu nije ni lako ni jednostavno. To je poseban način pisanja koji iziskuje od autora puno napora i ulaženja na sve životne staze. Vuković pronalazi temu u svakodnevici i te susrete s najobičnijim stvarima uspješno pretače u stih. Ali ima još jedna novina u ovom njegovom stvaralaštvu. Autor privlači čitatelja u stih i primorava ga na razmišljanje. Sve to znači da mladi čitatelj ne ostaje sa strane. On duboko ulazi u sadržaj stiha, razmišlja i naposljetku raduje se svom otkriću. Upravo ta radost i to razmišljanje obogaćuje djetetove životne staze i omogućava mu da lakše ulazi u nove

zadatke koji stoje na njegovu putu“.⁸ Svaka zagonetka stvara toplinu u srcu i izmamљуje osmijeh na lice, a tome pridonosi i deset veselih crteža Davora Šunka, crtača, dizajnera, fotografa, filmaša, animatora i pjesnika rođenog 1970. godine u Virovitici.

⁸ Vuković, A., Povratak u ulicu zagonetki, Hrvatsko društvo književnika za djecu i mlade, Zagreb, 2014., str. 3

11. ANALIZA PJESAMA IZ ZBIRKE PJESAMA „ARKA OD SLOVA“

1. „A“

*A u arci
Negdje plovi,
A antenom signal lovi*

*A ispadne
Kad se zijeva
A arije
S Anom pjeva.*

*A alarmom
Alarmira
A s anđelom
Nebo dira.*

Ova pjesma se sastoji od jednog **tristiha** i dva **katrena**. **Stih** je različit pa tako primijećujemo četverce, peterce i sedmerce. **Rima** u pjesmi je isprekidana (abcb). **Tema** pjesme je slovo „A“, što radi, gdje putuje, otkuda može ispasti. U pjesmi možemo primijetiti **inverziju**: „A antenom signal lovi“. Cijela pjesma je prožeta **personifikacijom**: „A arije s Anom svira“, „A s anđelom nebo dira“. Možemo uočiti i **poliptoton**: „A Alarmom alarmira“ (ponavljaju se iste riječi drugačijeg gramatičkog oblika). Prisutna je i **asonanca** samoglasnika a: „A alarmom alarmira“, koja je i ujedno **aliteracija** suglasnika m. Nalazimo i **anaforu** u pjesmi jer većina stihova počinje samoglasnikom a.

2. „B“

*Iako je
Dio bijede,
B blaguje
Uz objede.*

*B obrije
Bradu britvom,
B omasti
I brk blitvom.*

*B s burama
Lomi grane,
B se guli uz banane*

Ova pjesma se sastoji od dva **katrena** i jednog **trostiha**. **Stih** je različit pa možemo uočiti četverce, peterce i jedan osmerac. **Rima** u pjesmi je isprekidana (abcb). **Tema** ove pjesme je slovo b, što radi, kakve pustolovine prolazi. Od stilskih figura najuočljivija je **personifikacija** koja se provlači kroz cijelu pjesmu: „B obrije bradu britvom, b omasti brk blitvom“. Također, nalazimo **anaforu** pošto većina stihova počinje slovom b. Prisutna je i **inverzija**: „B obrije bradu britvom“. Može se pronaći i **aliteracija**: „B obrije bradu britvom“ ponavljanje suglasnika b.

3. „DŽ“

*Dž za borbu
Ima žicu,
Pa trenira
Džiju-džicu.*

Dž u džezvi

*Kavu sprema,
Dž se sladi
Teglom džema.*

*Dž se džunglom
Negdje muva,
Dž u sebi
I džep čuva.*

Ova pjesma se sastoji od tri **katrena**. Svi **stihovi** u pjesmi su četverci. **Rima** u pjesmi je isprekidana (abcb). **Tema** pjesme je slovo „dž“, všto radi, što trenira, gdje se kreće itd. Od stilskih figura najuočljivija je **personifikacija** koja se proteže kroz cijelu pjesmu „Pa trenira džiju-džicu“ „Dž u džezvi kavu sprema“. Nalazimo i **anaforu** jer većina stihova u pjesmi počinje slovom „dž“. U pjesmi se pojavljuje i **inverzija** „Dž za borbu ima žicu“ „Dž se džunglom negdje muva“.

Ove tri vesele pjesme, baš kao i ostale iz zbirke pjesama „Arka od slova“ uvodi čitatelja u čarobni svijet slova i njihove pustolovine i na taj način zbližava čitatelja sa slovima. Svako slovo ima svoje individualne osobine, baš kao i mi ljudi, a kratke i rimovane pjesme zovu čitatelja na maštanje.

O ZBIRCI PJESAMA

Zbirka pjesama „Arka od slova“ je izašla u izdanju zagrebačke Naklade Panda 2015.godine. Ilustracije potpisuje Nikolina Manojlović Vračar. Recenzenti ove zbirke su Diana Zalar i Ivan Hicela. Zbirka pjesama „Arka od slova“ sastoji se od 30 pjesama u kojoj se djeca upoznaju s abecedom kroz stihove. Svako slovo opisuje prigodna pjesmica u rimi koja živo i maštovito dočarava njegov svijet, približujući ga tako djeci. Personifikacijom i mnoštvom dosjetki autor se poigrao riječima nastojeći kod predškolaraca pobuditi interes za početnim čitanjem. Recenzentica Diana Zalar navodi: „Ovakvim vrlo osobnim, rimovanim pristupom slovima kao nositeljima individualnih osobina, kao i reduciranim jezičnim izrazom

koji kazuje dovoljno za početak maštanja i niti riječi više, autor postiže poželjno zblizavanje čitatelja s potencijalima slovnih znakova“.⁹

⁹ Vuković, A., Arka od slova, Naklada Panda, Zagreb, 2015., str. 63

12. ANALIZA PJESAMA IZ ZBIRKE PJESAMA „BIO JEDAN KOJI SE SMIJAO“

1. *Bio jedan koji se smijao*

*Kad nikom više
Unuk nisi,
Radost ti splasne
O koncu visi,
A kad ti „podlac život“
Skroz noge zaplete
I kad nikom više
Nisi ni dijete,
Onda je to problem pravi,
Ali ništa zato,
Samo nastavi
I smij se, smij se
I smij se
Koliko god ti život nije prijao
Da jednom kad te ne bude kažu:
Bio jedan koji se smijao.*

Ova pjesma se sastoji od jedne **strofe** sa sedamnaest stihova. **Stih** u pjesmi je različit pa tako nalazimo četverce, peterce, šesterce, sedmerce, deseterce i dvanaesterce. **Rima** u pjesmi je isprekidana (abcb). **Tema** ove pjesme je kako ostati pozitivan i smijati se i ići dalje unatoč svim nedaćama i problemima koje život stavlja pred nas. U pjesmi možemo pronaći **inverziju**: „Kad nikom više, unuk nisi, radost ti splasne o koncu visi“, „I kad nikom više nisi ni dijete, onda je to problem pravi“. Nadalje, uočljiva je i **metafora**: „A kad ti „podlac život“ skroz noge zaplete“. U pjesmi je uočljiva i **asonanca**: „Koliko god ti život nije prijao“ (ponavljanje samoglasnika a, i). Također,

možemo vidjeti i **epizeusu**, odnosno ponavljanje iste riječi više puta u stihu, koja je ujedno i **aliteracija** (ponavljanje suglasnika s): „I smij se, smij se i smij se“.

2. *Tko živi na nebu?*

Na nebu žive zvijezde, tata

I tri njegova brata,

Sunce, mjesec, mama

I kumova slama.

Na oblake su sjeli

Smiju se odozgo mojoj ćeli.

Ova pjesma se sastoji od jedne **sestine**. **Stihovi** su različiti pa tako nalazimo šesterce, sedmerce i deseterce. **Rima** u pjesmi je parna (aabb). **Tema** pjesme je pjesnikovo nabranje tko ili što sve živi na nebu. Tako je jednu tešku temu, poput gubitka članova obitelji, okrenuo u nešto humoristično. U pjesmi možemo primijetiti **inverziju**: „Na nebu žive zvijezde, tata i tri njegova brata“, „Smiju se odozgo mojoj ćeli“.. Također, uočljiva je **metafora** „Na oblake su sjeli“. Pjesma je prožeta **personifikacijom**. Puna je **vizualnih pjesničkih slika**: „Na nebu žive zvijezde, tata“, „Sunce, mjesec, mama i kumova slama“, „Na oblake su sjeli“. Može se primijetiti i **asonanca**: „Smiju se odozgo mojoj ćeli“ (ponavljanje samoglasnika o).

Ova pjesma se dotaknula ozbiljne tematike i takvu temu je teško predočiti djeci, a da im ne bude dosadno ili preozbiljno. Aljoši Vukoviću je to pošlo za rukom sa ovom šaljivom pjesmom.

3. *Zašto?*

„Zašto“ je uvijek

Nešto propitkivao.

Strast za pitanjima

Nije skrivao.

Zašto, i tako sto puta,

*Živce je svima trusio,
Sve dok mu jedan zato
Nije pošteno odbrusio.*

Ova pjesma se sastoji od jedne **oktave**. **Stihovi** su različiti pa tako nalazimo peterce, šesterce, sedmerce, osmerce i deveterce. **Rima** u pjesmi je isprekidana (abcb). **Tema** pjesme je jedno dosadno „zašto“ koje svima dosađuje sa svojim pitanjima, a na kraju mu jedan zločesti „zato“ odbrusi. Iz same pjesme i teme se može vidjeti da je pjesma prožeta **personifikacijom**, „zašto“ i „zato“ imaju osobine ljudi. Može se uočiti i **inverzija**: „ Strast za pitanjima nije skrivao“. Vidljiva je i **asonanca**: „Strast za pitanjima“ (ponavljanje samoglasnika a), „ Nije pošteno odbrusio“ (ponavljanje samoglasnika o).

O ZBIRCI PJESAMA

Zbirka pjesama „ Bio jedan koji se smijao“ izašla je u izdanju zagrebačke naklade Panda 2015.godine. Ilustracije potpisuje Marina Leskovar-Grubišić, a recenzije Marina Gabelica i Nada Mihelčić. Ova zbirka pjesama se sastoji od pedesetak pjesama. Nada Mihelčić u svojoj recenziji navodi: „ U svojoj novoj knjizi on, poigravajući se s običnim i svakodnevnim, govori o bitnom. Teško bi se u našem civilizacijskom krugu mogao pronaći još neki poeta u čijoj zbirci se ravnopravno nižu stihovi o krumpiru i Bogu, gdje nam u pjesmama „Lirska“ i „Epska“ u tek nekoliko vedrih stihova zapravo govori romane s teškom socijalnom tematikom“. ¹⁰ Marina Gabelica navodi u svojoj recenziji: „ Ako bismo poeziju Aljoše Vukovića pokušali razumijeti u okvirima visokih kriterija koje su postavili vrsni hrvatski pjesnici za djecu, mogli bismo reći da je riječ o pjesmama koje su balogovski razigrane, koje kanižajski ruše norme ali posve originalno pričaju/ pjevaju na suvremenom, djeci bliskome jeziku“. ¹¹ Pjesme u ovoj zbirci su vrlo razigrane, otvorene i humoristične. Pjesnik se koristi ironijom, igra se frazemima, morfemima i leksemima. U ovoj zbirci je vidljiva i pjesnikova igra s formom tvoreći neobične grafičke pjesme poput „ Pjesma koja se ne miče od kuće“ ili

¹⁰ Vuković, A., Bio jedan koji se smijao, Naklada Panda, Zagreb, 2015., str. 55

¹¹ Ibid., str. 56

„Pjesma kojoj nisu sve na broju“. Valja napomenuti da se u ovoj zbirci nalaze i tri zagonetke s kojima je Aljoša Vuković i započeo svoj pjesnički put.

13. ANALIZA PJESAMA IZ ZBIRKE PJESAMA „PJESNIK NA TANJURU“

1. *Kuća zaboravljenih stvari*

*U kući zaboravljenih stvari
Gramofon leži stari.
Uhvatila ga nostalgija i sjeta,
Zavrtit' bi htio longplejku „hit ljeta“
Tu su i kaleidoskop, pisaći stroj
I požutjela razglednica Sljemena
Tiho šapuću-o ljepoti minula vremena*

Ova pjesma se sastoji od jedne **septime**. **Stih** je različit pa tako nalazimo sedmerce, dvanaesterce i petnaesterce. **Rima** u pjesmi je parna (aabb). **Tema** pjesme govori o stvarima iz prošlosti koje su zaboravljene i koje se prisjećaju prošlih, njima ljepših vremena. U pjesmi možemo uočiti **inverziju**: „Gramofon leži stari“. Stvari u ovoj pjesmi su **personificirane**: „Uhvatila ga nostalgija i sjeta“, „Tiho šapuću-o ljepoti minula vremena“. Također, nalazimo i **epitete**- požutjela, zaboravljenih, stari. Uočljiva je i **onomatopeja**-šapuću. U pjesmi pronalazimo i **eliziju**: „Zavrtit' bi htio...“ (pjesnik je skratio riječ zavrititi i izbacio samoglasnik i). Pjesma obiluje **vizualnim pjesničkim slikama**: gramofon stari, pisaći stroj, kaleidoskop, požutjela razglednica Sljemena.

2. *Tatine ruke*

*Tatine ruke služe
Za noći i dane.
Danju da nas štite
I da nas brane.
A noću, kad zvijezde*

*Svjetlom se javljaju,
Da nas u krevet
Nježno stavljaju.*

Ova pjesma se sastoji od jedne **oktave**. **Stih** je različit pa tako nalazimo peterce, šesterce i sedmerce. **Rima** u pjesmi je isprekidana (abcb). **Tema** pjesme su tatine ruke i koliko one znače u djetetovu životu. Izgledaju veliko i grubo da nas štite i brane, ali opet kad treba uspavati dijete i staviti ga u krevetić, onda postaju najnježnije na svijetu. U pjesmi se mogu uočiti **epiteti**- tatine, nježno. Također, uočljiva je **inverzija**: „Danju da nas štite i da nas brane“, „Da nas u krevet nježno stavljaju“. U pjesmi se nalazi i **metafora**: „A noću, kad zvijezde svjetlom se javljaju“. Pronalazimo i **asonancu**: „Danju da nas štite i da nas brane“ (ponavljanje samoglasnika a). Pjesma obiluje **pjesničkim slikama**: tatine ruke, zvijezde se svjetlom javljaju, u krevet nježno stavljaju.

3. Legenda o bebi

*Svaka priča o bebi
Ima prvu suzu,
Kolijevku, dudu
Pelene, mast i guzu.*

*Cjepivo i lijek
I okus pomalo gorak
Padova bezbroj
I prvi korak.*

*A onda beba odraste,
Iščezne ta šarena duga,
Sve se jednom promijeni,
Al' to je priča druga.*

Ova pjesma se sastoji od tri **katrena**. **Stihovi** su različiti pa tako nalazimo peterce, šesterce, sedmerce, osmerce i deveterce. **Rima** u pjesmi je isprekidana (abcb). **Tema** pjesme su čari djetinjstva i od čega se sve djetinjstvo sastoji. U pjesmi pronalazimo **epitete**- prvu, gorak, šarena, druga. Uočljiva je i **inverzija**: „Cjepivo i lijek i okus pomalo gorak, padova bezbroj i prvi korak“. U pjesmi se nalazi i **asonanca**: „I okus pomalo gorak“ (ponavljanje samoglasnika o). Nadalje, nalazimo i **metaforu** u pjesmi: „Iščezne ta šarena duga“. Pjesnik koristi i **asindeton**: „Ima prvu suzu, kolijevku, dudu, pelene, mast i guzu“. Uočljive su i **vizualne pjesničke slike**: prva suza, kolijevka, dudu, pelene, mast, guza, cjevivo, lijek, prvi korak, šarena duga. Nalazimo i jednu **gustativnu pjesničku sliku**: gorak okus. I na kraju primijećujemo **eliziju**: „Al' to je priča druga“ (pjesnik je skratio riječ ali i izostavio samoglasnik i).

O ZBIRCI PJESAMA

Zbirka pjesama „Pjesnik na tanjuru“ izašla je u izdanju Hrvatskog društva književnika za djecu i mlade (Biblioteka Mala) 2016. godine. Ilustracije potpisuje Davor Šunk. Zbirka pjesama „Pjesnik na tanjuru“ je pjesnikov izbor iz njegovih dosadašnjih zbirki poezije. Moglo bi se reći da je stavio svoje najbolje pjesme u jednu zbirku. Tako u zbirci možemo pronaći kratke i dugačke pjesme, zagonetke, pjesme različite svakodnevne tematike. Vukovićev prepoznatljiv stil u kojem svakodnevne stvari približava najmlađim čitateljima, koji se očituje u humoru, metaforama, personifikacijama, rimi i inverziji, nije izostao niti u ovoj zbirci pjesama.

14. ANALIZA SLIKOVNICE „ŠTO SVE TREBA ZNATI O KRAVATI“

Slikovnica „Što sve treba znati o kravati“ napisana je 2017.godine. Izašla je u izdanju Knjige u centru iz Zagreba. Ilustracije potpisuje Irena Zelena. Aljoša Vuković na dvadesetak strana opisuje čemu sve služi kravata, gdje ju možemo pronaći i tko ju je izmislio. Ova edukativna slikovnica, svojim vedrim, razigranim i duhovitim stihovima uvodi najmlađe čitatelje u svijet kravate. Autor se dotaknuo povijesti i od kuda je potekla kravata. Moglo bi se reći da se autor koristi i domoljubnim motivima, ali na jedan suptilan, pozitivan i humorističan način. Kao i u dosadašnjim zbirkama, Aljoša Vuković je uspio svakodnevnu stvar učiniti zanimljivom, zahvaljujući svojem talentu, rimi, brojnim stilskim figurama i ljubavi prema pisanju poezije. Ova duhovita priča u stihovima popraćena je duhovitim ilustracijama. Tekst je pisan velikim tiskanim slovima pa je pogodan i za djecu koja uče čitati. Tekst je tiskan crnom bojom unutar bijelog kruga. Na jednoj stranici slikovnice se nalazi tekst, a na drugoj šaljiva ilustracija koja ga prati i upotpunjuje. Na pozadini svake stranice ove slikovnice se nalaze kravate.

Ova priča u stihovima pisana je **katrenima**. **Rima** u svakom katrenu je isprekidana (abcb). Ova slikovnica puna je **epiteta**: dobra, zamršen, slučajno, finim, modni, kućne, mnoge, svjetske, drugim. Također, nalazi se i mnoštvo **inverzija**: „Njezina bit je vezati se u čvor“, „ Upravo to vezivanje najteži je dio“, „ Možda i negdje na Marsu živimo mi Hrvati“ itd. U slikovnici primijećujemo i **asonancu**: „Svaka se dobra kravata“ (ponavljanje samoglasnika a). Nadalje, nalazimo i **personifikaciju**: „ Kako je kravata jako zamršen stvor“. Slikovnica obiluje **vizualnim pjesničkim slikama**: „Svaka se dobra kravata uglavnom drži vrata“, „Arena u Pulí“, „Tako da kravata i mnoge svjetske vratove „grebe““ itd.

15. ZAKLJUČAK

Za svakog umjetnika jedna od najvažnijih stvari jest da bude priznat i prihvaćen od strane publike za koju stvara. Aljoša Vuković je, sa svojim zbirka pjesama, to uistinu i postigao. Njegove pjesme su brze, vedre i ritmične, odišu iskrenošću, humorom i maštovitošću. Inverzije, metafore, personifikacije i mnoštvo pjesničkih slika obogaćuju njegove pjesme. Aljoša Vuković pomno i pažljivo bira svaku riječ u svojoj pjesmi, pazi na muzikalnost stiha i ritam koji ne narušava dječji govor. Njegove igre riječima potiču dječju kreativnost u jeziku, obogaćuju njihov rječnik i stvaraju želju i potrebu za izražavanjem. Temeljni motiv svake Vukovićeve zbirke je ljubav. Njegov talent da svakodnevne stvari i teme učini zanimljivim je ono što ga čini prepoznatljivim. Iako su njegove pjesme namijenjene djeci, mnogi odrasli se mogu u njima pronaći i mogu im biti veoma zanimljive. Aljoša Vuković je primjer jedne, jednostavne, pozitivne i talentirane osobe koja se odlično snalazi u mnogim umjetničkim područjima. Svojim zbirka pjesama obogatio je hrvatsku književnost. Vjerujem kako je ovo tek početak njegovog književnog stvaralaštva. Čitajući i analizirajući njegov dosadašnji književni opus uvjerena sam kako nas u budućnosti čeka još mnogo njegovih književnih djela koja će sve više oduševljavati djecu i odrasle.

16. LITERATURA

1. Bagić, K. (2012). *Rječnik stilskih figura*. Školska knjiga. Zagreb
2. Vuković, A. (2008). *Ulica zagonetki*. Naklada Panda. Zagreb
3. Vuković, A. (2010). *Razglednice s neba*. Naklada Panda. Zagreb
4. Vuković, A. (2011). *Tajne i zgode nestašne vode*. Školska knjiga. Zagreb
5. Vuković, A. (2011). *Tatin oblak*. Naklada Panda. Zagreb
6. Vuković, A. (2012). *Gorostasni Malčić*. Gradska knjižnica „Juraj Šižgorić“. Zagreb
7. Vuković, A. (2012). *Tople riječi*. Naklada Panda. Zagreb
8. Vuković, A. (2013). *Knjiga bijela*. Naklada Panda. Zagreb
9. Vuković, A. (2014). *Povratak u ulicu zagonetki*. Hrvatsko društvo književnika za djecu i mlade. Zagreb
10. Vuković, A. (2015). *Arka od slova*. Naklada Panda. Zagreb
11. Vuković, A. (2015). *Bio jedan koji se smijao*. Naklada Panda. Zagreb
12. Vuković, A. (2016). *Pjesnik na tanjuru*. Hrvatsko društvo književnika za djecu i mlade. Zagreb
13. Vuković, A. (2017). *Što sve treba znati o kravati*. Knjiga u centru. Zagreb

Izjava o samostalnoj izradi rada

Ja, Ana-Marija Trepšić, rođena 2. travnja 1992. godine, studentica Učiteljskog fakulteta u Zagrebu, kao autorica završnog rada s naslovom „Aljoša Vuković“ izjavljujem da sam završni rad izradila samostalno pod mentorstvom prof. dr. sc. Diane Zalar. U radu sam primijenila metodologiju znanstvenoistraživačkog rada i koristila literaturu koja je navedena na kraju rada. Tuđe spoznaje, stavove, zaključke, teorije i zakonitosti koje sam izravno ili parafrazirajući navela u radu citirala sam i povezala s korištenim bibliografskim jedinicama sukladno odredbama Pravilnika o završnom radu Učiteljskog fakulteta u Zagrebu. Rad je pisan u duhu hrvatskog jezika.

Studentica:
Ana-Marija Trepšić